

Správa o výsledku kontroly 2022

**Register právnických osôb,
podnikateľov a orgánov verejnej
moci**

**Najvyšší kontrolný úrad SR
Ľubomír Andrassy, predseda**

Kontrolovali sme

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Štatistický úrad Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre oblasť štátnej štatistiky so sídlom v Bratislave. Je právnickou osobou a jeho postavenie upravuje zákon o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. Plní úlohy v zmysle zákona o štátnej štatistike a zabezpečuje aj špecifickú činnosť – správu registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci.

Ako sme postupovali

Kontrola bola realizovaná podľa príslušných ustanovení zákona o NKÚ SR a štandardov, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Výber vzorky dokladov ku kontrole bol realizovaný na základe odborného úsudku kontrolórov. **Kontrolovaným obdobím boli roky 2016 až 2021 a súvisiace obdobia.**

Prečo sme kontrolovali

Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (RPO) je **povinným zdrojom údajov** o právnych subjektoch pre ostatné orgány verejnej moci. Údaje vedené v tomto registri sú **zdrojom právne platných údajov**. RPO bol v roku 2016 stanovený za referenčný a je jeden zo štyroch základných registrov, ktoré sú nevyhnutnými pre elektronickú výmenu údajov.

Čo sme zistili

Na budovanie, rozvoj a podporu RPO bolo k 31. 12. 2021 vynaložených **13 809 857,65 eur**.

Termín ukončenia realizácie aktivít **národného projektu Register a identifikátor právnických osôb a podnikateľov** bol stanovený dodatkom č. 3 k Zmluve o nenávratnom finančnom príspevku č. ZML-3-18/2013-500 zo dňa 26. 4. 2013 na **31. 12. 2015**. **Informačný systém RPO bol uvedený do produkčnej prevádzky 1. 11. 2015. RPO za šesť rokov svojej činnosti plní účel, na ktorý bol vybudovaný a je ho potrebné ďalej rozvíjať** v súlade s debyrokrizačnými požiadavkami, štandardmi informačných technológií a potrebami orgánov verejnej moci vyplývajúce z meniacej sa legislatívy.

ŠÚ SR nevykonal audit kybernetickej bezpečnosti do 2 rokov odo dňa zaradenia prevádzkovateľa základnej služby do registra prevádzkovateľov základnej služby, čím porušil ustanovenie § 29 ods. 1 zákona o kybernetickej bezpečnosti.

Technické zabezpečenie funkčnosti celého systému RPO a servisných služieb podpory bolo v kontrolovanom období funkčné a bez vykazovaných nedostatkov.

Za kvalitu a úplnosť údajov v RPO zodpovedajú príslušní správcovia registrov. Podiel chybných záznamov RPO, znemožňujúcich použitie na právne účely, k 31. 12. 2021 bol 5,83%.

Riadiaci výbor projektu „Migrácia IS IVIS, RPO Štatistického úradu SR do vládneho cloudu“ schválil dňa 24. 5. 2022 ukončenie a akceptáciu ETAPY 2 projektu, a zároveň schválil ukončenie projektu v zmysle platného harmonogramu. **Súčasná konfigurácia komunikačnej infraštruktúry VC nie je postačujúca na plnohodnotné fungovanie RPO v prostredí VC.** Obmedzením sú aj bezpečnostné nástroje VC, ktoré **zabezpečujú výrazné zníženie prenosovej rýchlosti po prekročení stanoveného objemového limitu dát.**

Čo odporúčame Vzhľadom na opakovaný výskyt chýb v údajoch zo zdrojových registrov odporúča NKÚ SR **Vláde SR**, aby zaviazala **ŠÚ SR** vytvorením efektívneho a účinného systému eliminácie vzniku údajov v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci nepoužiteľných na právne účely.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť zabezpečenie prevádzky informačného systému RPO po dobe udržateľnosti (EŠIF) a splnenie merateľných ukazovateľov projektu.

Rámec kontrolnej akcie

K metódam a technikám, ktoré boli uplatnené počas výkonu kontroly, patrili najmä analytická a porovnávací metóda, štúdium všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov, preskúmanie predložených dokladov a dokumentácie, prepočty, rozhovory, konzultácie so zamestnancami kontrolovaného subjektu. **Kontrolovaným obdobím boli roky 2016 až 2021 a súvisiace obdobia.**

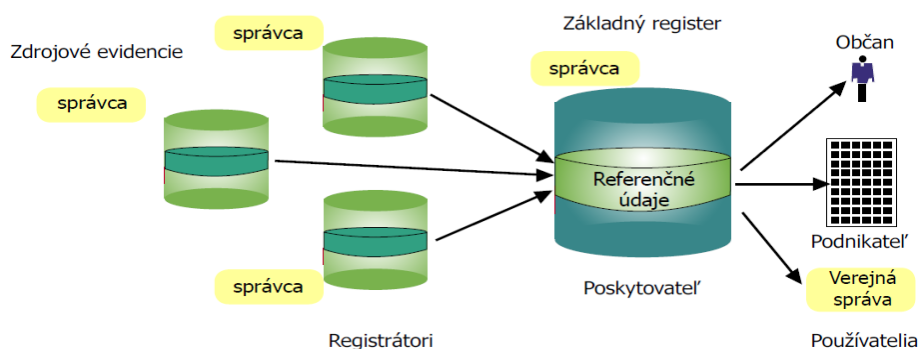
Výsledky kontrolnej akcie

Význam RPO

V súlade s potrebami **rozvoja služieb štátu do elektronickej podoby** – s požiadavkami ľahkej, rýchlej, jednoduchej a najmä ich efektívnej dostupnosti zo strany občanov a potrebou plnej automatizácie toku informácií na strane štátu – je vybudovanie a rozvoj kľúčových registrov štátu nevyhnutné. **Základné registre sú kľúčovým prvkom pre automatizované opakované poskytovanie informácií a údajov** (zdieľaných naprieč verejnou správou), potrebných pre verifikovanú interakciu verejnej správy a občanov v oblasti úradných záležitostí s dôrazom na zámer schopnosti vybaviť úradné záležitosti z kadekoľvek elektronicke bez využitia papierovej formy. Tieto registre ako informačné systémy verejnej správy vznikli v súlade s architektúrou integrovaného informačného systému verejnej správy. Verejná správa koná voči fyzickým osobám, právnickým osobám a podnikateľom. Z tohto dôvodu sú údajová entita fyzická osoba a údajová entita právnická osoba a podnikateľ považované za kľúčové. Ďalším dôležitým typom údajov sú priestorové informácie lokalizujúce rôzne typy objektov ako napríklad nehnuteľnosti, adresy, atď. Spoločným atribútom fyzických osôb, právnických osôb a podnikateľov a nehnuteľností je adresa. Tieto údaje sú evidované v základných registroch verejnej správy a to:

- **Register fyzických osôb** – správcom je ministerstvo vnútra SR.
- **Register právnických osôb a podnikateľov** – správcom je Štatistický úrad SR.
- **Register priestorových informácií** - správcom je ministerstva životného prostredia SR.
- **Register adries** – správcom je ministerstvo vnútra SR.

Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci predstavuje základný register v súlade s Národnou koncepciou informatizácie verejnej správy SR, schválenej v roku 2008. Je to samostatný informačný systém, ktorý obsahuje jednotný a dátovo konzistentný zdroj údajov všetkých právnych subjektov, ktoré prichádzajú do styku s verejnou správou. Správcom tohto registra je Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Obrázok: Vzťah medzi registrátormi, poskytovateľom a používateľmi základného registra RPO

Prostredníctvom informačného systému RPO možno získať komplexné údaje o konkrétnom právnom subjekte z viacerých zdrojových evidencií a na ich základe vykonávať proaktívne služby v rôznych životných situáciách právneho subjektu. Zákon o RPO, ktorý nadobudol účinnosť 1. novembra 2015, upravuje:

- zriadenie a vedenie tohto registra
- zoznam údajov v ňom vedených
- úlohy orgánov verejnej moci spojené s týmito údajmi
- spôsob tvorby určovania a prideľovania identifikačného čísla organizácie
- spôsob a podmienky používania generického registra.

V máji 2016 bol RPO vyhlásený za referenčný register. Znamená to, že ak osoba vystupuje v konaní voči orgánu verejnej moci po tomto dátume a má preukazovať údaje, ktoré sú referenčné, orgán verejnej moci má povinnosť na tento účel použiť referenčný údaj, no od osoby tieto údaje v konaní požadovať už nemôže.

Zmluva o nenávratnom finančnom príspevku č. ZML-3-18/2013-500 zo dňa 26. 4. 2013

RPO bol implementovaný **Národným projektom: Register a identifikátor právnických osôb a podnikateľov**. Na vybudovanie RPO boli použité finančné prostriedky z EÚ z Operačného programu Informatizácia spoločnosti (vybudovanie), ako aj finančné prostriedky z rozpočtu Štatistického úradu SR (prevádzka a rozvoj). Finančné prostriedky z EÚ boli poskytnuté na základe Zmluvy o nenávratný finančný príspevok č. ZML-3-18/2013-500, ktorá bola podpísaná medzi poskytovateľom – Úradom vlády SR (ako riadiaci orgán pre Operačný program Informatizácia spoločnosti), v zatupení Ministerstva financií SR (ako sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Informatizácia spoločnosti), a prijímateľom – Štatistický úrad SR, dňa 26. 4. 2013, a účinnosť nadobudla dňa 30. 4. 2013. Počas trvania zmluvy boli podpísané tri dodatky k danej zmluve. **Termín ukončenia realizácie aktivít projektu bol stanovený dodatkom č. 3 na 31. 12. 2015.**

Celkové zazmluvnené finančné prostriedky, podľa zmluvy o NFP, boli vo výške 11 777 197,32 eur. Pokrytých bolo 100 % z celkových oprávnených výdavkov projektu. Na základe Zmluvy o partnerstve malo byť priradených Štatistickému úradu SR, ako hlavnému partnerovi, 9 155 724,00 eur, a zvyšných 2 621 473,32 eur bolo prerozdelených medzi Ministerstvo spravodlivosti SR (partner č. 1) a Ministerstvo vnútra SR (partner č. 2). **Konečný rozpočet projektu Štatistického úradu SR bol vo výške 8 683 422,00 eur.**

Počas realizácie projektu bolo vypracovaných 17 monitorovacích správ projektu. Z toho bolo 11 priebežných monitorovacích správ, jedna záverečná monitorovacia správa projektu a jej doplnenie a päť následných monitorovacích správ. Kontrolou bolo zistené, že **monitorovacie správy projektu neboli v 5 prípadoch predložené včas podľa podmienok stanovených v zmluve o nenávratný finančný príspevok.**

Zmluva na vytvorenie informačného systému Register a identifikátor právnických osôb a podnikateľov zo dňa 2. 1. 2014

Vybudovanie informačného systému RPO a zabezpečenie podpory celého dodaného riešenia po dobu 5 rokov od finálneho odovzdania diela bolo realizované na základe **Zmluvy na vytvorenie informačného systému Register a identifikátor právnických osôb a podnikateľov, uzavretej 2. 1. 2014, ktorá nadobudla účinnosť 3. 1. 2014.** Zmluvu uzavrel Štatistický úrad SR s konzorciom dvoch dodávateľov – ANEXT, a. s., a MICROCOMP–Computersystém, s r. o. Termín dodania celkového diela: jednotlivých častí RPO do **24 mesiacov** a celého predmetu zákazky do **84 mesiacov** odo dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy. V dobe platnosti zmluvy boli uzatvorené tri dodatky.

Predmetom prvého dodatku zo dňa 9. 6. 2014 bola zmena termínov dodania celkového diela, a to jednotlivých častí RPO do **21 mesiacov** a celého predmetu zákazky do **81 mesiacov** odo dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy.

Predmetom druhého dodatku zo dňa 30. 9. 2015 bolo definovanie presného znenia predmetu zmluvy, spresnenie termínu a miesta dovzdávania diela, administratívna oprava ceny za zabezpečenie funkčnosti RPO, stanovenie

zhotoviteľom záručné podmienky za dodaný predmet zmluvy, t. j. 24 mesiacov odo dňa prevzatia časti predmetu zmluvy – RPO. Administratívna oprava ceny nemala vplyv na celkovú cenu za dielo.

Tretí dodatok k zmluve bol uzatvorený v júni 2018. Jeho predmetom bolo **rozšírenie funkcionality RPO na základe novely zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti**, s termínom dodania 31. 12. 2018. **Celková cena** za dodanie časti predmetu zmluvy, ktorou bolo rozšírenie registra koncových užívateľov výhod, bola dohodnutá na sumu 164 000,00 eur bez DPH, čo predstavovalo **196 800,00 eur s DPH**.

Informačný systém RPO bol uvedený do produkčnej prevádzky 1. 11. 2015. Celková cena za zmluvu, vrátane dodatkov a rozšírenia o register koncových užívateľov výhod bola dohodnutá na 10 950 783,00 eur bez DPH, čo predstavovalo sumu 13 140 939,60 eur s DPH. Skutočné čerpanie za uvedenú zmluvu bolo v celkovej výške 12 965 638,28 eur s DPH. Predmetom uvedenej zmluvy a jej troch dodatkov nebol uvedený celý nákup HW/SW pre rozšírenie „register koncových užívateľov výhod“, ten bol obstaraný aj samostatne, prostredníctvom elektronického trhu. Kontrolnej skupine boli predložené tri zmluvy (Z201832675_Z, Z201832679_Z a Z201844610_Z), prostredníctvom ktorých bol obstaraný HW a SW potrebný pre register koncových užívateľov výhod. Týmto zmluvami bol dodaný HW a SW pre register koncových užívateľov výhod v celkovej sume **261 900,00 eur s DPH** a týkali sa **rozvoja RPO**.

Zmluva o poskytovaní služieb podpory prevádzky a rozvoja RPO zo dňa 16. 10. 2020

V októbri 2020 skončila platnosť základnej zmluvy, uzavretej v januári 2014, s konzorciom dvoch dodávateľov na vybudovanie, rozvoj a podporu RPO. Ďalšie zabezpečenie podpory prevádzky a rozvoja RPO bolo zabezpečené následnou **Zmluvou o poskytovaní služieb podpory prevádzky a rozvoja RPO**, uzatvorenou 16. 10. 2020 na obdobie 48 mesiacov. Zmluva bola uzatvorená medzi Štatistickým úradom SR a **konzorciom dodávateľov: MICROCOMP – Computersystém, s. r. o., a GlobalTel, a. s.**, v celkovej sume **2 384 400,00 eur s DPH**. K 31. 12. 2021 bolo **reálne vyčerpaných 582 319,37 eur**. Do konca kontrolovaného obdobia bol uzavretý jeden dodatok. Po 31. 12. 2021 boli uzavreté ďalšie dva dodatky. Dodatok č. 1 bol uzavretý 21. 12. 2020 a jeho predmetom bola:

- zmena v náhrade pojmov definícií v akceptácii objednávkových služieb a v realizácii akceptačných testov,
- zmena článku v systéme realizácie Zdrojového kódu, kedy poskytovateľ je povinný najneskôr v okamihu jeho akceptácie odovzdať tento kód Objednávateľovi u každého čiastkového plnenia tvoriaceho celý systém RPO,
- nové znenie štatútu a rokovacieho poriadku riadiaceho výboru,
- nové znenie vyhlásenia uchádzača o subdodávkach.

Finančné vyhodnotenie budovania a rozvoja RPO

Na vybudovanie, rozvoj a prevádzku RPO boli od roku 2013 do 31. 12. 2022 **podpísané zmluvy v celkovej maximálnej hodnote 15 787 239,60 eur s DPH**. Zmluva o poskytovaní služieb podpory prevádzky a rozvoja RPO, uzavretá 16. 10. 2020, je v platnosti do 17. 10. 2024. **Reálne vynaložené finančné prostriedky na RPO, ako celok tvorili k 31. 12. 2021 sumu 13 809 857,65 eur s DPH**. Na budovanie RPO boli vynaložené finančné prostriedky v celkovej výške 8 704 980,00 eur s DPH, na rozvoj RPO bolo vynaložených 714 468,00 eur s DPH a na podporu RPO bolo vynaložených 4 390 409,65 eur s DPH. Celkový prehľad čerpania finančných prostriedkov je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1: Skutočné čerpanie na RPO k 31. 12. 2021 v eurách s DPH

Názov zmluvy	Budovanie	Rozvoj	Podpora	SPOLU
Zmluva 2014	8 704 980,00	332 628,00	3 928 030,28	12 965 638,28
Zmluva 2020		119 940,00	462 379,37	582 319,37
Z201832675_Z		171 600,00		171 600,00
Z201832679_Z		60 000,00		60 000,00
Z201844610_Z		30 300,00		30 300,00
SPOLU	8 704 980,00	714 468,00	4 390 409,65	13 809 857,65

Zdroj: Štatistický úrad SR, NKÚ SR

Celkové náklady na podporu od roku 2015 do 31. 12. 2021 boli v celkovej výške **4 390 409,65 eur s DPH**. Prevádzka bola financovaná z rozpočtu ŠÚ SR a finančné prostriedky boli počas kontrolovaného obdobia

zabezpečené v rozpočte ŠÚ SR. Ročné prevádzkové výdavky na podporu za jednotlivé zmluvy sú uvedené v nasledujúcej tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2: Ročné prevádzkové výdavky za podporu za jednotlivé roky a zmluvy v eurách s DPH

Rok	Zmluva 2014	Zmluva 2020	SPOLU za obe zmluvy
2015	44 346,99		44 346,99
2016	779 094,25		779 094,25
2017	764 311,92		764 311,92
2018	727 164,93		727 164,93
2019	850 711,92		850 711,92
2020	762 400,27	53 419,37	815 819,64
2021		408 960,00	408 960,00
SPOLU	3 928 030,28	462 379,37	4 390 409,65

Zdroj: Štatistický úrad SR, NKÚ SR

Evidencia a oceňovanie obstaraného majetku súvisiaceho s budovaním a rozvojom RPO

V rokoch 2014 až 2018 bol postupne zaraďovaný dlhodobý hmotný majetok (DHM) a dlhodobý nehmotný majetok (DNM) súvisiaci s budovaním a rozvojom RPO. Na budovanie RPO boli vynaložené finančné prostriedky v sume 8 704 980,00 eur, z toho bol zaradený dňa 30. 11. 2015 majetok v celkovej hodnote **8 462 040,00 eur** (nehmotný majetok – 7 801 680,00 eur, a hmotný majetok – 660 360,00 eur). Zvyšok hodnoty, teda rozdiel medzi vynaloženými finančnými prostriedkami a hodnotou zaradeného majetku, tvorili bežné výdavky, služby spojené s budovaním a materiálom určeným do spotreby pre projekt RPO.

ŠÚ SR mal vydanú Smernicu o nakladaní s majetkom štátu v správe ŠÚ SR – o spôsobe jeho evidencie, oceňovania a odpisovania, ktorá nadobudla účinnosť 1. 7. 2015. Do konca kontrolovaného obdobia boli prijaté dva Dodatky k tejto smernici. Zaradenie dlhodobého majetku sa riadi Článkom 6 – Spôsob zaradenia dlhodobého majetku. Podľa ods. 2 uvedeného článku: zamestnanec úradu, ktorý je **zodpovedný za prevzatie DNM a DHM je povinný odovzdať na nasledujúci deň** odo dňa ich prevzatia doklady podľa ods. 1 **zamestnancovi poverenému vedením evidencie o DNM a DHM na ústredí alebo na pracovisku úradu**. Podľa ods. 3, **zamestnanec poverený vedením evidencie majetku na ústredí a na pracovisku úradu, na základe odovzdaných dokladov podľa ods. 2 je povinný ihneď vystaviť zápis o prevzatí majetku podľa prílohy č. 1 a prideliť inventárne číslo.**

Podľa zmluvy na vytvorenie RPO sa predmet zmluvy na vytvorenie RPO dodával po častiach. **Bolo zistené, že v období od roku 2014 až 2018 nebol majetok v 19 prípadoch od prevzatia ŠÚ SR zaraďovaný do evidencie v termíne stanovenom v smernici.**

V priebehu rokov 2016 – 2018 bolo ŠÚ SR na rozvoj RPO vynaložených 714 468,00 eur. Z tejto hodnoty bol zaradený majetok v celkovej **hodnote 447 740,00 eur**. Zvyšok hodnoty tvoriacej rozdiel medzi vynaloženými finančnými prostriedkami a hodnotou zaradeného majetku tvorili bežné výdavky, služby spojené s rozvojom a materiálom určeným do spotreby pre projekt RPO. V uvedenej hodnote zaradeného majetku sa nachádzal aj majetok, ktorý tvoril technické zhodnotenie RPO.

Podľa článku 6 Smernice o nakladaní s majetkom štátu v správe ŠÚ SR, o spôsobe jeho evidencie, oceňovania a odpisovania, ods. 4 – Technické zhodnotenie ešte neodpísaného DNM a DHM **zvyšuje vstupnú cenu už evidovaného majetku**. Na takéhoto technické zhodnotenie sa vystaví zápis o prevzatí dlhodobého majetku podľa prílohy č. 1, v ktorom sa **uvedie inventárne číslo majetku, na ktorom sa technické zhodnotenie realizuje**. V období od roku 2016 až 2018 v štyroch prípadoch Zápis o prevzatí dlhodobého majetku neobsahoval inventárne číslo majetku, na ktorom sa technické zhodnotenie realizovalo, a taktiež nebola navýšená vstupná cena už evidovaného dlhodobého majetku na majetkových účtoch týkajúcich sa RPO. Uvedené nedostatky týkajúce sa technického zhodnotenia boli v hodnote 248 640,00 eur.

Kvalita a úplnosť údajov v RPO

Podľa zákona o RPO sú povinné osoby, ktoré vedú evidencie právnických osôb, ustanovené podľa osobitného predpisu, povinné poskytovať údaje z týchto evidencií do RPO. Sú to najmä údaje zo zdrojových registrov:

- **Ministerstva vnútra SR:** Živnostenský register, Register nadácií, Register neinvestičných fondov, Register neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, Register občianskych združení, Register odborových a zamestnávateľských organizácií, Register spoločenstiev vlastníkov bytov a nebytových priestorov, Register záujmových združení právnických osôb a atď.,
- **Ministerstva spravodlivosti SR:** Obchodný register, Register prekladateľov, Register správcov, Register znalcov a atď.

Okrem údajov poskytovaných povinnými osobami zo zdrojových registrov resp. z iných dokumentov vzťahujúcich sa na zapisované subjekty (ak sa podľa osobitného predpisu subjekt neeviduje v zdrojovom registri), aj **ŠÚ SR** poskytuje do registra právnických osôb údaje o subjektoch zo svojej činnosti – ide o **štatistický kód hlavnej ekonomickej činnosti, kód odvetvovej klasifikácie pochádzajúce zo štatistického registra organizácií a identifikačné číslo organizácie**, ktorý vytvára štatistický úrad podľa ustálenej metodiky a prideluje ho subjektom na základe žiadosti povinnej osoby.

Údaje v RPO sa považujú za úplné a zodpovedajúce skutočnosti, kým nie je preukázaný opak. Štatistický úrad poskytuje údaje z RPO v **elektronickej podobe, automatizovaným spôsobom**, bezodplatne a v rozsahu plnenia úloh podľa osobitných predpisov. Zároveň sú tieto údaje **verejne prístupné prostredníctvom webového sídla** Štatistického úradu SR, pričom takto sprístupnené údaje sú bezplatné a majú informatívny charakter.

Povinná osoba a Štatistický úrad SR musia v zmysle zákona o RPO vo vzájomnej súčinnosti zabezpečiť, aby povinnou osobou poskytnuté údaje a na ich základe zapísané, zmenené alebo vymazané údaje v RPO mali rovnaké hodnoty. Ak Štatistický úrad SR zistí nesúlad medzi údajmi zapísanými v RPO a údajmi v zdrojových registroch, písomne vyzve povinnú osobu na jej bezodkladnú opravu, úpravu alebo doplnenie. **Za kvalitu a úplnosť údajov v RPO zodpovedajú príslušní správcovia registrov.** Štatistický úrad SR pristúpil v roku 2020 k pravidelnému meraniu kvality zapísaných údajov. Od roku 2020 do súčasnosti bolo vypracovaných a zverejnených na stránke Štatistického úradu SR deväť správ z merania dátovej kvality RPO.

ŠÚ SR v súčasnosti realizuje projekt „Manažment údajov Registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci“. Jednou z aktivít projektu je čistenie údajov a dosiahnutie požadovanej kvality dát. Za rok 2021 bola **chybovosť aktualizálnych záznamov monitorovanej prostredníctvom logov RPO vyčíslená na úrovni 22,19 % ako podiel chybných údajov na počte aktualizácií vykonaných povinnými osobami.** Táto chybovosť zahŕňa hlavne chyby štruktúry údajov, ich neúplnosť, zlý formát, absenciu niektorých údajov, avšak nezahŕňa špecifické chyby súvisiace s vecnou správnosťou, pravdivosťou a neúplnosťou kľúčových údajov, t. j. chyby, ktoré by mohli obmedziť referenčnosť údajov RPO a ich použiteľnosť na právne účely.

Hodnotiaca správa Dátovej kancelárie MIRRI z merania kvality údajov RPO za december 2021 bola vypracovaná nezávisle od chybovosti záznamov monitorovanej prostredníctvom logov. Táto správa vyhodnocuje **stav kvality údajov celého RPO k danému referenčnému dátumu**, resp. stav kvality údajov RPO z pohľadu jednotlivých zdrojových registrov, a nie iba kvalitu aktualizálnych záznamov. **Podiel chybných záznamov RPO, znemožňujúcich použitie na právne účely, k 31. 12. 2021 bol 5,83 %.** Využívanie systému RPO sa sleduje prostredníctvom centrálného metainformačného systému verejnej správy v zmysle metodických usmernení ministerstva informatizácie, regionálneho rozvoja a investícií SR. Počet volaní vybraných služieb RPO za obdobie od 1. 11. 2015 do 30. 6. 2022 je uvedený v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3: Počet vybraných volaní služieb RPO

Vybraná služba	Počet volaní služby
Poskytnutie referenčných údajov jedného identifikátora právnickej osoby	9 352 291
Zápis právnickej osoby registrovanej v obchodnom registri do RPO	1 233 358
Zápis fyzickej osoby - podnikateľa do RPO	2 857 623

Zdroj: META IS

Štatistický úrad SR pripravil na základe poznatkov vlastnej aplikačnej praxe – na základe požiadaviek povinných osôb ako správcov registrov, evidencií a zoznamov, ktoré sú zdrojovými registrami RPO, **návrh novelizácie zákona o RPO**. Tento návrh je v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Cieľmi návrhu zákona sú najmä:

- **evidencia a poskytovanie pravdivých a úplných údajov z RPO**, čo má byť výsledkom odstránenia výkladových problémov pri aplikácii zákona o RPO, zavedenia sankčného mechanizmu, nápravných opatrení a úpravy povinností povinných osôb a v osobitných prípadoch aj zapisovaných subjektov pri poskytovaní údajov do registra právnických osôb, úpravy lehôt, doplnenia nových definícií a prispôbenia údajov poskytovaných z obchodného registra z dôvodu zrušenia kategórie odštepných závodov,
- **definovanie orgánu verejnej moci a rozšírenie údajov poskytovaných o orgánoch verejnej moci** nielen na účely zabezpečovania úradnej činnosti vrátane technického zabezpečenia elektronickej úradnej komunikácie,
- **doplnenie komplexu povinností štatistického úradu poskytovať údaje o konečných užívateľoch výhod vymedzeným orgánom iných členských štátov Európskej únie**, ustanovenie webové sídla štatistického úradu ako primárneho prístupového miesta pri prístupe týchto orgánov k záznamu o konečnom užívateľovi výhod prostredníctvom centrálnej platformy zriadenej Európskou komisiou v rámci systému prepojenia centrálnych registrov konečných užívateľov výhod podľa bodu 1 prílohy vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2021/369 z 1. 3. 2021, ktorým sa stanovujú technické špecifikácie a postupy potrebné pre systém prepojenia centrálnych registrov, uvedený v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 (Ú. v. EÚ L 71, 2.3.2021),
- **rozšírenie skupiny orgánov verejnej moci**, oprávnených získavať z RPO údaje o konečných užívateľoch výhod o službu kriminálnej polície Policajného zboru.

Projekt Migrácia RPO Štatistického úradu do vládneho cloudu

V rámci projektu „Migrácia IS IVIS, RPO Štatistického úradu SR do vládneho cloudu“ **bola plánovaná realizácia migrácie IS ŠÚ SR do VC**. Prechod do VC sa týkal Volebného IS (IVIS) a RPO. Zmluva o NFP bola podpísaná medzi poskytovateľom MDaV SR (ako riadiacim orgánom pre OPII), v zastúpení Úradu podpredsedu vlády, 24. 9. 2019, s účinnosťou od 26. 9. 2019. Celkové oprávnené výdavky na realizáciu aktivít tohto projektu predstavovali sumu 749 860,00 eur, čo bolo 100 % z celkových oprávnených výdavkov. K zmluve boli prijaté dva dodatky. **Ukončenie realizácie hlavných aktivít bolo naplánované na máj 2022.**

Na predmet zákazky „Migrácia IS IVIS, RPO Štatistického úradu Slovenskej republiky do vládneho cloudu“ bola podpísaná Zmluva medzi ŠÚ SR – ako objednávateľom, a **Rackscale, s. r. o., ako zhotoviteľom** dňa 14. 5. 2020 a platnosť nadobudla dňom 15. 5. 2020. **Termín zhotovenia diela bol stanovený najneskôr do 16. 5. 2022.** Celková cena za zhotovenie diela bola zmluvne dohodnutá na čiastku 758 200,00 eur bez DPH, čo predstavovalo **909 840,00 eur s DPH**. Do ukončenia výkonu kontroly na kontrolovanom subjekte bol podpísaný jeden Dodatok k zmluve o migrácii IS IVIS, RPO ŠÚ SR do VC č. ZML-1-6/2020-500 a to dňa 10. 12. 2020 s účinnosťou od 12. 12. 2020. Okrem iného sa dodatkom zmenil článok 3 „Čas, miesto a spôsob plnenia“ a to bod 3.1, a **nový termín zhotovenia diela bol dodatkom stanovený na december 2022.**

RV dňa 24. 5. 2022 schválil uznesenie, ktorým schválil ukončenie a akceptáciu ETAPY 2 projektu, a zároveň schválil celkové ukončenie projektu v zmysle platného harmonogramu. **Konečná správa projektu VC bola v rámci akceptačných výhrad doplnená, schválená a prevzatá dňa 13. 6. 2022.** ŠÚ SR v rámci trvania podporných aktivít ukončil používateľské testy testovacieho prostredia RPO vo VC za účasti externých subjektov, využívajúcich testovacie prostredie RPO, a **spustil prevádzku testovacieho prostredia vo VC.**

V konečnej správe projektu „Migrácia IS IVIS, RPO Štatistického úradu SR do vládneho cloudu“ boli identifikované nasledovné problémy a riziká. **IS RPO je namigrovaný do VC a pripravený na používanie s obmedzeniami** danými prostredím VC, t. j. konfiguráciou komunikačnej infraštruktúry VC. **Súčasná konfigurácia komunikačnej infraštruktúry VC nie je postačujúca na plnohodnotné fungovanie RPO v prostredí VC.**

Obmedzením sú aj bezpečnostné nástroje VC, ktoré **zabezpečujú výrazné zníženie prenosovej rýchlosti po prekročení stanoveného objemového limitu dát**. Na účely migrácie dát zhotoviteľ musel požiadať VC o vypnutie týchto bezpečnostných nástrojov počas prenosu dát IS RPO. Vypínanie týchto bezpečnostných nástrojov by zhotoviteľ potreboval vždy pri prenose údajov z databázy vo VC smerom na ŠÚ SR z dôvodu zálohovania dát. Takýto postup vypínania bezpečnostných prvkov **môže predstavovať bezpečnostné riziko** pre VC. Zálohovanie na pásky na ŠÚ SR je dôležitým aspektom bezpečnostnej georedundancie. Ak by boli dáta zálohované len v prostredí VC v Datacentre Tajov, tak by pri zničení tohto datacentra boli dáta v systéme RPO stratené.

Kybernetická bezpečnosť RPO

Vyhlásením Zákona o kybernetickej bezpečnosti v roku 2018 bola komplexne upravená oblasť kybernetickej a informačnej bezpečnosti. Ďalej boli zavedené základné bezpečnostné požiadavky a opatrenia dôležité pre koordinovanú ochranu informačných, komunikačných a riadiacich systémov. Zároveň do slovenského právneho poriadku bola transponovaná európska Smernica o sieťovej a informačnej bezpečnosti (NIS). Podľa tohto zákona vznikla ŠÚ SR povinnosť vykonania auditu kybernetickej bezpečnosti, ktorým sa overuje plnenie povinností a posudzuje sa zhoda prijatých bezpečnostných opatrení s požiadavkami podľa tohto zákona a súvisiacich osobitných predpisov vzťahujúcich sa na bezpečnosť sietí a informačných systémov prevádzkovateľa základnej služby. Tiež sa týmto auditom identifikujú nedostatky pri zabezpečovaní kybernetickej bezpečnosti prevádzkovateľom základnej služby, s cieľom prijať opatrenia na ich odstránenie, nápravu alebo predchádzanie.

Národný bezpečnostný úrad listom č. 07238/2018/ORD-026, zo dňa 18. 10. 2018, „Oznámenie o zaradení služby do zoznamu základných služieb a jej prevádzkovateľa do registra prevádzkovateľov základných služieb“, v zmysle § 17 ods. 6 zákona o kybernetickej bezpečnosti oznámil ŠÚ SR dátum **zaradenia základnej služby „webová stránka a informačný systém ŠÚ SR“ do registra prevádzkovateľov základných služieb – 1. október 2018**.

Podľa § 29 ods. 1 zákona o kybernetickej bezpečnosti – „Prevádzkovateľ základnej služby je povinný preveriť účinnosť prijatých bezpečnostných opatrení a plnenie požiadaviek stanovených týmto zákonom vykonaním auditu kybernetickej bezpečnosti **do dvoch rokov odo dňa zaradenia prevádzkovateľa základnej služby do registra prevádzkovateľov základných služieb**“. (Text plnotučne vyznačil NKÚ.)

Audit na overenie súladu prevádzkovateľa základnej služby s požiadavkami zákona o kybernetickej bezpečnosti a príslušných vykonávacích predpisov bol uskutočnený v období mesiaca máj 2021. Správu z auditu schválil audítor kybernetickej bezpečnosti 29. 6. 2021 a Národnému bezpečnostnému úradu bola doručená 14. 7. 2021.

Podľa záverov auditu, celkovú úroveň súladu požiadaviek definovaných vyhláškou č. 436/2019 Z. z. Národného bezpečnostného úradu o audite kybernetickej bezpečnosti a znalostnom štandarde audítora považujeme za „primeranú“ na dosiahnutie bezpečnej a spoľahlivej prevádzky základnej služby.

ŠÚ SR tým, že nesplnil povinnosť vykonania auditu kybernetickej bezpečnosti do dvoch rokov odo dňa zaradenia prevádzkovateľa základnej služby do registra prevádzkovateľov základných služieb, porušil ustanovenie § 29 ods. 1 zákona o kybernetickej bezpečnosti.

Záver

Zavedenie elektronických služieb RPO do reálnej praxe vo verejnej správe vyžadovalo úpravu procesov a informačných systémov používaných pri zabezpečovaní výkonu agend úsekov verejnej správy, ktoré pri vykonávaní svojej agendy overujú právnickú osobu. Elektronizácia týchto úsekov nebola súčasťou projektu RPO a bola realizovaná prostredníctvom samostatných projektov, ktoré majú rôznych vlastníkov.

Dôveryhodné kvalitné údaje patria medzi najdôležitejšie **aktívum štátu**, umožňujúce **spoľahlivé rozhodovanie a informované nastavovanie politik štátu**. Vo verejnej správe sú nevyhnutné pre poskytovanie kvalitných služieb občanom a podnikateľom. Nápravu identifikovaných chýb v údajoch RPO vykonáva Štatistický úrad SR v spolupráci so správcami zdrojových registrov.

Technické zabezpečenie funkčnosti celého systému RPO a servisných služieb podpory bolo v kontrolovanom období funkčné a bez vykazovaných nedostatkov. Všetky kontrolné zistenia, identifikované v rámci kontroly, boli administratívneho charakteru a nemali vplyv na chod informačného systému RPO v režime 24/7.

Počas celej doby realizácie projektu zhotoviteľ, ako dodávateľ, spolu so ŠÚ SR robili všetky kroky k tomu, aby projekt migrácie IS IVIS a RPO dotiahli do úspešného konca. Hľadali riešenia všetkých prekážok, ktoré sa vyskytli počas realizácie projektu a bolo v ich možnostiach ich riešiť. Rýchlosti pripojenia lokalít VC do externých sietí však sú mimo ich dosah a prevádzkovateľ VC neplánuje zvýšenie rýchlosti pripojenia oboch lokalít do externých sietí. Rovnako nie je dosiahnutý súlad medzi dostupnosťou infraštruktúry VC a dostupnosťou IS RPO, ktorú musí garantovať ŠÚ SR.

RPO za šesť rokov svojej činnosti plní účel, na ktorý bol vybudovaný a je potrebné ho ďalej rozvíjať v súlade s debyrokratizačnými požiadavkami, štandardmi informačných technológií a potrebami orgánov verejnej moci, vyplývajúce z meniacej sa legislatívy.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Kontrola bola ukončená protokolom o výsledku kontroly. Štatistický úrad SR podal pripomienky k protokolu o výsledku kontroly, ktoré nemali charakter námietok proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. NKÚ SR uložil kontrolovanému subjektu prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a predložiť správu o ich plnení. NKÚ SR bude plnenie prijatých opatrení monitorovať a vyhodnocovať.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Lamačská cesta 3/C
840 05 Bratislava
☎ +421 250 236 222
✉ info@statistics.sk

Zoznam použitých skratiek

DPH	Daň z pridanej hodnoty
IS IVIS	Integrovaný volebný informačný systém
ISSAI	Medzinárodné štandardy Najvyšších kontrolných inštitúcií
EÚ	Európska únia
HW	Hardvér
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MDaV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NM	Nehmotný majetok
RPO	Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci
SR	Slovenská republika
SW	Softvér
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
RV	Riadiaci výbor projektu
VC	Vládny cloud
VS	Verejná správa
Zákon o RPO	Zákon č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov